

บรรณานุกรม

ก. เอกสารชั้นต้นที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

- กหข. ร.3 เลขที่ 10 ชื่อบัญชีเรื่องทองคำ ส่วย และเกณฑ์ร่อน จ.ศ. 1192 (พ.ศ. 2373).
- กหข. ร.3 เลขที่ 14 ชื่อบัญชีส่งเงินทอง สิ่งของส่วยเมืองลาวตะวันออก จ.ศ. 1192 (พ.ศ. 2373).
- กหข. ร.3 เลขที่ 23 ชื่อร่างหนังสือทานบนและจดหมายชำระเงินส่วย จ.ศ. 1192 (พ.ศ. 2373).
- กหข. ร.3 เลขที่ 16 ชื่อใบบอกเมืองจำปาศักดิ์ จ.ศ. 1193 (พ.ศ. 2374).
- กหข. ร.3 เลขที่ 17 ชื่อใบบอกหลวงราชเสนา หลวงอัครสุนทร เรื่องนำเงินส่วยตัวเล็ก มาส่ง
กรุงเทพฯ จ.ศ. 1193 (พ.ศ. 2374)
- กหข. ร.3 เลขที่ 43 ชื่อร่างสารตราพระยาจักรีถึงเมืองอัตปือ จ.ศ. 1194 (พ.ศ. 2375).
- กหข. ร.3 เลขที่ 12 ชื่อฎีกาหลวงมไหสวรรย์สมบัติ จ.ศ. 1195 (พ.ศ. 2376).
- กหข. ร.3 เลขที่ 55 ชื่อใบบอกเมืองอัตปือ เรื่องส่งทองคำฝูย จ.ศ. 1196 (พ.ศ. 2377).
- กหข. ร.3 เลขที่ 18 ชื่อใบบอกท้าวราชบุตร เมืองอัตปือ เรื่องส่งทองคำฝูย จ.ศ. 1198 (พ.ศ. 2379).
- กหข. ร.3 เลขที่ 23 ชื่อใบบอกเมืองอัตปือส่งทองคำฝูย จ.ศ. 1198(พ.ศ. 2379).
- กหข. ร.3 เลขที่ 17 ชื่อสาตราเจ้าพระยาจักรีถึงพระราชวงศ์เจ้าเมืองอัตปือ เรื่องตั้งท้าวสุริยะเปนอุ
หาด จ.ศ. 1200 (พ.ศ. 2381).
- กหข. ร.3 เลขที่ 53 ชื่อใบรับหลวงมไหสวรรย์สมบัติ รับส่วยต่างๆ จ.ศ. 1200 (พ.ศ. 2381).
- กหข. ร.3 เลขที่ 30 ชื่อใบบอกเมืองปราจีน บอกส่งผลเร็ว ขี้ผึ้งส่วยเมืองอุบล จ.ศ. 1200 (พ.ศ. 2381).
- กหข. ร.3 เลขที่ 77 ชื่อบัญชีฝูยและงาช้างส่วยเมืองอัตปือ จ.ศ. 1200 (พ.ศ. 2381).
- กหข. ร.3 เลขที่ 68 ชื่อบัญชี เงิน ทอง สิ่งของ ส่วย เกณฑ์ส่งเมืองพระตะบอง จ.ศ. 1200 (พ.ศ. 2381).
- กหข. ร.3 เลขที่ 77 ชื่อใบบอกพระยาภิรมย์ราชา จ.ศ. 1201 (พ.ศ. 2382).
- กหข. ร.3 เลขที่ 261 ชื่อบัญชีบ้านข้าส่วยทองขุนธราบริรักษ์ชำระ จ.ศ. 1201 (พ.ศ. 2382).
- กหข. ร.3 เลขที่ 79 ชื่อใบบอกขุนธราบริรักษ์ จ.ศ. 1202 (พ.ศ. 2383).
- กหข. ร.3 เลขที่ ๓ ชื่อใบบอกพระยาภิรมย์ราชา จ.ศ. 1202 (พ.ศ. 2383).
- กหข. ร.3 เลขที่ 85 ชื่อใบบอกพระยาภิรมย์ราชา จ.ศ. 1202 (พ.ศ. 2383).
- กหข. ร.3 เลขที่ 139 ชื่อใบบอกเจ้าพระยาบดินทร์ฯ จ.ศ. 1202 (พ.ศ. 2383).
- กหข. ร.3 เลขที่ 5 ชื่อสารตรา ถึงเจ้าเมืองกบินทร์บุรี เรื่องให้คุมเงินออกไปให้ข้าหลวงจัดซื้อสิ่งของ
แจกพวกเขมร จ.ศ. 1208 (พ.ศ. 2389).

กษ. ร.4 เลขที่ 149 ชื่อจำนวนนักโทษชายหญิงฆ่าและลาวตะพุ่นหญ้าช้างและม้า จ.ศ. 1215
(พ.ศ. 2396).

กษ. ร.4 เลขที่ 294 ชื่อบัญชีทองคำส่วยถวายและเกณฑ์ร่อนหัวเมือง ซึ่งส่งและยังค้าง จ.ศ. 1229
(พ.ศ. 2410).

กษ. ร.4 เลขที่ 195 ร่างสารตราถึงเมืองนครราชสีมา เรื่องให้พระยานครราชสีมาเป็นแม่กอง สัก
เลกเมืองลาวเขมร จ.ศ.1220 (พ.ศ. 2401).

กษ. ร.5 รล-สต/1 เมืองเชียงแตง เมืองอัตปือ เมืองสาละวัน เมืองคำทองใหญ่ เมืองนครจำปาสัก
ฯลฯ ประกาศให้เจ้าเมืองกรมการท้าวบุญชีท้าวเพี้ยตัวเลขซึ่งสมักอยู่เมืองนี้ไปอยู่เมืองโนน
ให้หักคอนบุญชีตามใจไพร่สมัก แลทำแผนเขต แขวงบ้านเมือง วัน 5^๓5 ค่ำ จ.ศ. 1247.

กษ. ร.5 รล – สต/1 ปีที่ 19 เรื่องเมืองเชียงแตง เมืองอัตปือ เมืองสาละวัน เมืองคำทองใหญ่ เมือง
นครจำปาสัก ฯลฯ ประกาศให้เจ้าเมืองกรมการท้าวบุญชีท้าวเพี้ย ตัวเลขซึ่งสมักอยู่เมืองนี้
ไปอยู่เมืองโนน ให้หักคอนบุญชีตามใจไพร่ สมักแลทำ แผนเขต แขวงบ้านเมือง จ.ศ.
1246 (พ.ศ. 2427).

กษ. ร.5 มร. 5 รล -สต/2 ปีที่ 42 เรื่องที่ 163 เมืองนครจำปาสักส่งตอบดินไม้ทอง ดินไม้เงิน เครื่อง
ราชบันนาการแลเงินส่วย จ.ศ. 1247(พ.ศ. 2428).

กษ. ร.5 รล – สต/18 ปีที่ 32 เลขที่ 32 เรื่องถึงพระพิศณุเทพข้าหลวงตอบบอกที่ 28 ปี 109
ให้แต่งท้าวเพี้ย นายล่ามข้าคุมไพร่ไปตั้งรักษาปลายด่านพระราชอาณาเขตตรวจตราระวัง
รักษาพวกข้าอย่าให้พวกฝรั่งเสศคุมกำลังเปนกองทัพล่วงเลยเข้ามาในพระราชอาณาเขตได้
เปนอันตราย ร.ศ.110 (พ.ศ. 2434).

กษ. ร.5 รล- สต/18 ปีที่ 33 เลขที่ 179 เรื่องพระพิศณุเทพข้าหลวงเมืองคำทองใหญ่ ตอบให้ตั้ง
บุญชีพวกเลขข้าไพร่นำใจของเสนาบดีที่สมุหนายกเปนเลขคงเมืองคำทองใหญ่ตั้งป้อมเสง
ตรัสตามจำนวนซึ่งค้างต่อไป ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2434).

กษ. ร.5 รล – สต/18 ปีที่ 107 เลขที่ 253 เรื่องพระพิศณุเทพข้าหลวงเมืองจำปาสักตอบบอกที่
21 22 ร.ศ. 109 ว่าห้วยอุปราชเมืองอัตปือท้าวบุญชีสามะโนคร้วพวกข้าฯ ยอมให้จัดแต่ตำบล
บ้านไว้ตามเคย กับพวกครองสมักเมืองนครจำปาสัก 7 ตำบล ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานป
คิดแดงผ้าลายสิ่งของขึ้น ไปให้อุราชเมืองอัตปือ แจกพวกข้าส่วยตามธรรมเนียม ร.ศ. 110
(พ.ศ. 2434).

กษ. ร.5 ม. 2.12 ก/4 กล่อง 2 ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2435).

กษ. ร.5 มท (ล)/2 เลขที่ 81 เรื่องเมืองอัตปือว่าด้วยส่งทองคำ งาช้าง และพระราชทานสิ่งของ
ประจำปีไปแจกพวกข้า จ.ศ.1230 (พ.ศ. 2411).

กจข. ร.5 มท (ล)/2 เลขที่ 83 เรื่องเมืองอัตปือตั้งท้าวสุริยเปนที่อุปหาต จ.ศ.1230 (พ.ศ. 2411).

กจข. ร. 5 มท (ล)/2 เลขที่ 84 เรื่องเมืองอัตปือ ตั้งท้าวสุวรรณเปนที่ราชบุตร ท้าวทวยเปนที่ท้าวจัด
ยวงษา ท้าวเสนเปนที่ท้าวสุริย ท้าวสุวรรณเปนที่ท้าวศรีหราชผู้ช่วย จ.ศ. 1230 –1231 (พ.ศ.
2411-2412)

กจข. ร.5 มท (ล)/6 เลขที่ 99 เรื่องเมืองอัตปือตั้งท้าวสุริยวงษเปนท้าวอัคหาต ท้าววรราชาเปนที่
ท้าวศรีสุลาศ ท้าวไชยสารเปนท้าวสุวรรณราช จ.ศ.1234 (พ.ศ. 2415).

กจข. ร.5 มร. 5 มท (ล)/6 เลขที่ 100 เรื่องเมืองอัตปือตั้งท้าวศรีสุลาศเปนที่ราชบุตร จ.ศ. 1234 (พ.ศ.
2415).

กจข. ร.5 มท (ล)/7 เลขที่ 81 เรื่องเมืองอุบลราชธานีว่าด้วยชำระเงินส่วยแก่ท้าวเพี้ย จ.ศ.1254
(พ.ศ. 2416).

กจข. ร.5 มท (ล)/12 เลขที่ 163 เรื่องเมืองอัตปือ ตอบส่งทองคำส่วย เงินแทนทองคำส่วย จ.ศ.
1239 (พ.ศ. 2420).

กจข. ร.5 มท (ล)/14 เลขที่ 47 เรื่องเมืองอัตปือ ว่าด้วยให้หักเลขส่วยทองซึ่งสมัครขึ้นเมืองนคร
จำปาศักดิ์ จ.ศ.1245 (พ.ศ. 2426).

กจข. ร.5 มร. 5 ม (ล)/14 เลขที่ 139 เรื่องเมืองอุบลราชธานี ว่าด้วยส่งเงินส่วยไปครบจำนวนและ
ชำระบาญชีจำนวนตัวเลข จ.ศ. 1240 (พ.ศ. 2421).

กจข. ร.5 มร. 5 ม (ล)/14 เลขที่ 183 เรื่องเมืองมหาสารคาม ตอบรายอุปหาตอพยพหนีไป จ.ศ. 1240
พ.ศ. 2421.

กจข. ร.5 มร. 5 มท (ล)/22 เลขที่ 18 เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์ ว่าด้วยแต่ก่อนเจ้าพระยาบดินทร์เดหมี
บัญชาสั่งไม่ให้ขายสินค้า นอระมาดงาช้างกับลูกค้า ญวน เขมร บัดนี้โปรดเกล้า, ให้ยกคำ
บัญชาเจ้าพระยาบดินทรเดชานั้นเสีย จ.ศ. 1245 (พ.ศ.2426).

กจข. ร.5 มร. 5 มท (ล)/22 เลขที่ 19 เรื่องเมืองเชียงแตง แสนปาง ศรีทันตร เมืองอัตปือว่าด้วยแต่
ก่อนเจ้าพระยาบดินทรเดชนมีบัญชาสั่งไม่ให้ขายสินค้า นอระมาดงาช้างกับลูกค้า ญวน เขมร
บัดนี้โปรดเกล้า, ให้ยกคำบัญชาเจ้าพระยาบดินทรเดชานั้นเสีย จ.ศ. 1245 (พ.ศ.2426).

กจข. ร.5 มร. 5 มท (ล)/27 เลขที่ 8 เรื่องเมืองอัตปือ ตอบว่าด้วยฝรั่งเศสจะมาถอนเอาพวกญวนไป
จ.ศ. 1246 (พ.ศ. 2427).

กจข. ร.5 มร. 5 มท (ล)/27 เลขที่ 145 เรื่องเมืองอัตปือ ตอบส่งทองคำแลงาช้างส่วยซึ่งเก็บกับข้าไพร่
แลโปรดเกล้าฯ พระราชทานสิ่งของต่างๆ ขึ้นไปแจกพวกข้าไพร่ จ.ศ. 1246 (พ.ศ. 2427).

กจข. ร.5 ม. 2.12 ก/4 กล้อง 2 ร.ศ. 110 (พ.ศ.2435).

กจข. ร.5 รล – สด/18 ปีที่ 107 เลขที่ 253 เรื่องพระพิศณุเทพข้าหลวงเมืองจำปาศักดิ์ ตอบบอกที่

21 22 ร.ศ. 109 ว่าห้วยอุปราตเมืองอัครป้อมทำบาชัยสามะโนคร้วพวกข้าฯ ขอมให้จัดแต่ตำบลบ้านไว้ตามเคย กับพวกครองสมักเมืองนครจำปาศักดิ์ 7 ตำบล ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานปลื้มแดงผ้าลายสิ่งของขึ้นไปให้อุราตเมืองอัครป้อม แจกพวกข้าช่วยตามธรรมเนียม ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2334).

ข. เอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์

กรมศิลปากร. จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพาณิชย์, 2530.

กรมศิลปากร. จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 4. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพาณิชย์, 2530.

กรมศิลปากร. จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 4 เล่ม 5. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพาณิชย์, 2530.

เจ้าพรหมเทวานุเคราะห์และเจ้าราชวงศ์เมืองนครจำปาศักดิ์. ตำนานเมืองนครจำปาศักดิ์ ฉบับเจ้าพรหมเทวานุเคราะห์และเจ้าราชวงศ์เมืองนครจำปาศักดิ์. ประชุมพงสาวดารภาคที่ 70 เล่ม 43 เรื่องเกี่ยวกับ กรุงเก่า(ตอนที่1) เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์และเรื่อง ขุนบรมราชา. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2512.

เจ้าพระยาทิพากรวงศ์. พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2503.

พระยามหาอำมาตยาธิบดี. ตำนานเมืองนครจำปาศักดิ์ ฉบับ พระยามหาอำมาตยาธิบดี. ประชุมพงสาวดารภาคที่ 70 เล่ม 43 เรื่องเกี่ยวกับ กรุงเก่า(ตอนที่1) เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์และเรื่องขุนบรมราชา. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2512.

พระสุวรรณวงศาว่าที่อุปฮาดเมืองอัครป้อม. คำให้การเรื่องเมืองอัครป้อม. ประชุมพงสาวดารภาคที่ 70 เล่ม 44 เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์ (ต่อ) พงสาวดารละแวก. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2512.

สมหมาย เปรมจิตต์ (แปล). “พงสาวดารเมืองอัครป้อม”. วิทยุวารสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 70 (กรกฎาคม – กันยายน 2549) : 45-52.

หม่อมอมรวงศ์วิจิตร (ม.ว. ปฐม คเนจร). พงสาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน. ประชุมพงสาวดารภาคที่ 4 เล่ม 3. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2506.

หม่อมอมรวงศ์วิจิตร (ม.ร.ว. ปฐม). ตำนานเมืองนครจำปาศักดิ์ ฉบับ หม่อมอมรวงศ์วิจิตร (ม.ร.ว.

ปฐม). ประชุมพงสาวดารภาคที่ 70 เล่ม 43 เรื่องเกี่ยวกับกรุงเก่า(ตอนที่1) เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์และเรื่องขุนบรมราชา. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2512.

เอเจียน แอมอนิเย.ทองสมุทร โคเรและสมหมาย เปรมจิตต์ (แปล). บันทึกการเดินทางในลาว ภาคที่หนึ่ง พ.ศ. 2438 *Voyage dans le Laos Tome Premier 1895*. เชียงใหม่: โครงการผลิตเอกสารส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ค. หนังสือ

แกรนท์ อีแวนส์. คุยฎี เฮย์มอนด์(แปล). *ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว ประเทศกลางแผ่นดินเอเชียอาคเนย์*. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม, 2549.

จารุวรรณ ธรรมวัตร (ปริวรรต). *พงสาวดารแห่งประเทศลาวคือ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ เมืองพวน และจำปาสัก*. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

จิตร ภูมิศักดิ์. *ความเป็นมาของสยาม ไทย, ลาวและขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ ฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศยาม, 2544.

_____. *ข้อเท็จจริงว่าด้วยชนชาติขอม*. กรุงเทพฯ : มติชน, 2547.

เจริญ ไวรวัจนกุลและคณะ. *วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล : กรณี เขมร ลาว ส่วย สุรินทร์*. สุรินทร์: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์, 2533.

ชาคริต ชุ่มวัฒนธรรมและอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ (บรรณาธิการ). *สายธารแห่งความคิด*. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย์จำกัด, 2532.

คารารัตน์ เมตตาริกานนท์. *ประวัติศาสตร์ลาวหลายมิติ*. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2548.

ดำรง ทายานิน. ปราณี วงษ์เทศ (แปล). *เกิดเป็นกามู ชีวิตและหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ : มติชน, 2548.

เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. *ประวัติศาสตร์ลาว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2530.

_____. *ประวัติศาสตร์อีสาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ทองสืบ สุภมรรค์. *พงสาวดารลาว*. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, 2528.

ธวัช ปุณโณทก, *ศิลาจารึกอีสานสมัยไทย-ลาว*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

ธิดา สาระยา. *รัฐโบราณในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กำเนิดและพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ :

เมืองโบราณ, 2537.

นาฏวิภา ชลิตานนท์. *ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. *ประวัติศาสตร์แห่งชาติ “ซ่อม” ฉบับเก่า “สร้าง” ฉบับใหม่*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, 2549.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. *ราชอาณาจักรลาว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศยาม, 2547.

ปนัดดา บุญยสาระนัย. *กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

พรเพ็ญ อันตระกูลและอังฉราพร กมฺุทพิสมัย (บรรณาธิการ). “*ความเชื่อพระศรีอารีย*” และ

“*กบฏผู้มีบุญ*” ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์, 2527.

พระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา. *พระพุทธศาสนาในลาว*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์

ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, 2545.

พระยาประชาภิจักรจักร (แช่ม บุนนาค). *ว่าด้วยภาษาต่างๆในสยามประเทศ* (กรุงเทพฯ : สถาบัน

ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท, 1995.

มหาคำ จำปาแก้วมณีและคณะ. สุวิทย์ ชีรสอวัต (แปล). *ประวัติศาสตร์ลาว*. ขอนแก่น: ภาควิชา

ประวัติศาสตร์และโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.

โยชิยุกิ มาซุฮาร่า. *ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ของ ราชอาณาจักรล้านช้าง สมัยคริสต์ศตวรรษที่*

14-17 จาก “*รัฐการค้าภายในภาคพื้นทวีป*” ไปสู่ “*รัฐกึ่งเมืองท่า*”. กรุงเทพฯ : มติชน, 2546.

วราภรณ์ จิวชัยศักดิ์. *นโยบายทางด้านเศรษฐกิจของรัฐในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า*

เจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

วอลเตอร์ เอฟ. เวลลา. พันเอก นิต ทองโสภิต (แปล). *แผ่นดินพระนั่งเกล้า*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2530.

วิทยาลัยครุ महाสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. *อุรังคธาตุ ดำเนินพระธาตุ*.

กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2521.

วิมลพรรณ ปัตถวิชัย. *สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เล่ม 1*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2547.

_____. *สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เล่ม 2*. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2547.

วุฒิชัย มูลศิลป์และธรรมนิตย์ วราภรณ์. *กบฏขบวนการ*. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่ง

ประเทศไทย, 2525.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์และคณะ. ลาวตอนล่าง “ สะหวันนะเขต สาละวัน เขกอง จำปาสัก อัดตะปือ ห้า
แขวงลาวตอนล่าง”. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

_____. มาดเกรียง พิสุทธิสัมพันธ์ลัทธิระหว่างชนเผ่าใจเพชร ผืนป่า และคามู้ด.

มหาสารคาม: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

สมชาย นิลอาธิ. ประวัติศาสตร์ลาวฉบับกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : มติชน, 2545.

สรัสวดี อ๋องสกุลและโยชิยูกิ มาซุฮาร่า (บรรณาธิการ). การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรม
ของกลุ่มชาติพันธุ์ไท. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2545.

สิริวัฒน์ คำวันสา. อิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียในเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2522.

ลีลา วีระวงส์. ประวัติศาสตร์ลาว. สมหมาย เปรมจิตต์ (แปล). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มติชน,
2539.

สุทิน สนองพันธ์. ประวัติศาสตร์สังคมลุ่มน้ำโขงระหว่าง พ.ศ.1892-2370. คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2543.

_____. ความสำคัญของเมืองร้อยเอ็ดในประวัติศาสตร์ไทย-ลาว.

สุรศักดิ์ ศรีสำออง. ลำดับกษัตริย์ลาว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑ
สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2545.

สุวิทย์ ชีรสอวต. ประวัติศาสตร์ลาว 1779-1975. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์, 2543.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน: พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการ
พัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

_____. ความคิดทางประวัติศาสตร์และศาสตร์ของวิธีคิด: รวมบทความทาง
ประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2543.

อุทัย เทพสิทธิ. ความเป็นมาของไทย-ลาว. กรุงเทพฯ : สารานุกรม, 2509.

อุคำ พันธวงศา. ความเป็นมาของลาว. พระนคร: แสงศิลป์, 2509.

แอนโทนี ริด. พงษ์ศรี เลขะวัฒน์ (แปล). เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคการค้า ค.ศ.1450-1680 เล่ม 1
ดินแดนใต้ลม. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม, 1988.

_____. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคการค้า ค.ศ.1450-1680 เล่ม 2 การขยายตัวและวิกฤติการณ์.
เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม, 1988.

ง. วารสารและบทความ

- กำพล จำปาพันธ์. “กบฏข้าในเอกสารพื้นเมือง ไทย-ลาว (พ.ศ. 2429-2466)”. *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง* 3 (กันยายน-ธันวาคม 2551) : 25-53.
- ฉลอง สุนทราวานิชย์. “สัมพันธภาพไทย-ลาว เชิงประวัติศาสตร์ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 20”. *ศิลปวัฒนธรรม* 1 (พฤศจิกายน 2529) : 142-149.
- ธีรชัย บุญมาธรรม. “การเก็บส่วยในหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกในช่วงต้นสมัยรัตนโกสินทร์”. *วารสารธรรมศาสตร์* 4 (ธันวาคม 2526) : 155-165 .
- บัวริน วังคีรี. “ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างลาวลุ่ม-ลาวเทิง : กรณีศึกษาจากตำนาน นิทาน และพิธีกรรม”. *ภาษาและหนังสือ* 37 (2549).

จ. วิทยานิพนธ์

- ชลิต วิพันชนะพร. *การอพยพย้ายถิ่นในดินแดนอีสาน ระหว่างปี พ.ศ. 2321- 2453*. ปรินญา นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2529.
- ธวัชชัย ไพไหล. *ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอาณาจักรหลวงพระบาง เวียงจันทน์และจำปาศักดิ์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1- รัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2325-2446)*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2534.
- นงลักษณ์ ลิ้มศิริ. *ความสำคัญของขบถหัวเมืองอีสาน พ.ศ. 2325-2445*. วิทยานิพนธ์ปรินญาอักษรศาสตรมหา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- บุญรอด แก้วกันหา. *การเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น(พ.ศ. 2325-2411)*. วิทยานิพนธ์ปรินญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2518.
- ปิยฉัตร สินธุสะอาด. *สังคมล้านช้างตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่21 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่23*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- พรรษา สินสวัสดิ์. *ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพฯกับเมืองเวียงจันทน์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2367- 2370*. ปรินญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521.
- วีระพงษ์ ษบุญเรือง. *การจัดเก็บภาษีในหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก พ.ศ.2367-2433*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- เสาวภา ภาระพฤติ. *ปัญหาการปกครองของไทยในประเทศราชหลวงพระบาง และ หัวเมืองลาว*

ระหว่าง ปี พ.ศ. 2431- 2466. ปริณูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

โสภี อุันทะยา. กฎหมายโบราณลาว : สังคมลาวปี ค.ศ. 1353-1695. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาไทศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

อุศนา นาสรีเคน. อีสานในการรับรู้และทัศนะของผู้ปกครองกรุงเทพฯตั้งแต่หลังกบฏเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369 ถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

ฉ. หนังสือภาษาต่างประเทศ

หนังสือภาษาอังกฤษ

Captain P. Cupet. *Among the tribe of Southern Vietnam and Laos*. Bangkok: White Lotus, 1998.

Carol J. Ireson. *Field, forest, and family*: Westview Press, 1996.

Carool kersten. *Strange events in the Kingdoms of Cambodia and Laos (1635-1644)*. Bangkok: White Lotus, 2003.

Francis Garnier. *Travels in Cambodia and Part of Laos*. Bangkok: White Lotus, 1996.

F.J.Harmand. *Laos and the hilltribes of Indochina*. Bangkok: White lotus, 1997.

G.F. de Marini. Walter E. J. Tips and Claudio Bertuccio. *A New and Interesting Description of the Lao Kingdom* G.F. de Marini. Bangkok: White Lotus, 1998.

Joachim Schliesinger. *Ethnic Group of Laos Volume 1. Introduction and Overview*. Bangkok: White Lotus, 1997.

_____. *Ethnic Groups of Laos Volume 2. Profile of Austro-Asiatic- Speaking Peoples*. Bangkok: White Lotus, 2003.

Labar, Hickley; and Musagrave. *Ethnic Group in Mainland Southeast Asia*. New Haven: Human Relations Area File press, 1964.

Louis de Carné. *Travels on the Mekong Combodia, Laos and Yunnan*. Bangkok: White Lotus, 1995.

Mattin Stuart-Fox. *The Lao Kingdom of Lan Xang: Rise and Decline*. Bangkok:

White Lotus, 1998.

Stephen Mansfield. *Lao: Hill Tribes Traditions and Patterns of Existence*. Malaysia: Oxford University Press, 2000.

หนังสือภาษาฝรั่งเศส

J. Bosc. *Histoire du Laos Français*. Paris: Librairie plon, 1931.

Phinith Savèng; Souk-Aloun Phou ngeun; Thongchanh Vannida. *Histoire du Pays Lao de la préhistoire à la république*: L'Harmattan, 1998.

หนังสือภาษาลาว

ກົມວັນນະຄະດີ. ພື້ນຂຶ້ນ, ນບູຮົມຮາຊາທິຣາດ ສະບັບບູຮານແທ້, 1967.

ຄຳຫມັ້ນ ວົງກິຕຣັດນະ. ເຈົ້າ. ພົງສາວດາຮາຊາທິຣາດ ຄວາມເປັນມາຂອງຊາຕິແຕ່ດຶກດຳບັນ.

ວົງຈັນ: ຫໍສມຸດແຫ່ງຊາຕິນະຄອນວົງຈັນ, 2516.

ບຸ້ນແສງຄຳວົງດາລາແລະຄະນະ. ວັນນະຄະດີລາວ. ວົງຈັນ: ກະຊວງສຶກສາ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ

ວິທະຍາສາດສັງຄົມ, 1987.

ມາຮິນີ. ຫຸມພັນ ຮັດຕະນະວົງ (ແປ). ປະເທດລາວໃນຊຸມປີ ຄ.ສ. 1640. ວົງຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ.

ສິລາ ວິຣະວົງແລະນວນ ສຸເທນສັກດາ. ນິທານຂຶ້ນ, ນບູຮົມຮາຊາທິຣາດ ສະບັບທົ່ວ 1 ປວັດສາດຮາຊາວ

ສະບັບເດີມ. ວົງຈັນ: ກະຊວງທຸກມການ, 2510.

ສິສະເຫຼີວ ສະແຫວງສຶກສາແລະຄະນະ. ພູມສາດລາວ. ກະຊວງສຶກສາແລະກິລາ. ວົງຈັນ: ສະຖາ

ບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ, 1989.

ສຸກສວ່າງ ສິມານະ. ການຄົ້ນຄວ້າຊີວະສາດພື້ນຖານ. ກະຊວງຖະແຫລງຊ່າວແລະວັດທະນະທຳ ສະຖາ

ບັນຄົ້ນຄວ້າວັດທະນະທຳ. ເວີຍຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ, 2003.

ສຸເນດ ໂພທິສານ. ປະຫວັດສາດລາວ(ດຶກດຳບັນ-ປະຈຸບັນ). ກະຊວງຖະແຫລງຊ່າວແລະ

ວັດທະນະທຳ. ເວີຍງຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ, 2000.

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາງ. ບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ. ເວີຍງຈັນ: ກົມຊົນເຜົ່າ, 2005.

ສຳລິດ ບົວສີສະຫວັດ. ຄຳພີຮາຊສາດກົດຫມາຍບູຮານລາວ. ມູນວນີທິໂຈໂຍຕາແຫ່ງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ,

1995.

ຫຸນພັນ ຮັດຕະນະວງ (ແປ). ທ່ານ ເກຣັກ ວັນວູສຕິຟ ເດິນທາງມາວບົງຈັນ 1641-1642.

ກະຊວງຖະແຫລງຊ່າວແລະວັດທະນະທຳ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວັດທະນະທຳ:

The

royal Netherlands ambassr, 1998.

ຫໍສມຸດແຫ່ງຊາດ. ພົງສາວດານເມືອງຫຼວງພຣະບາງ. ວັງຈັນ: ຫໍສມຸດແຫ່ງຊາດ, 1969

